YASHIL
IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№5 (3)

ISSN: 2992-8982

https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/

2026

YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Elektron nashr. 2026-yil, may. 3-qism

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o‘rinbosari:
Karimov Norboy G‘aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay’ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O‘zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O‘zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, “Nobel” mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a’zosi, Turkiya – O‘zbekiston do‘stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G‘afforovna, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug‘aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko‘nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo‘ja o‘g‘li, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o‘g‘li, O‘zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig‘i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o‘rinbosari
Ochilov Farkhod, O‘zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig‘i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o‘g‘li, texnika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), katta o‘qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o‘g‘li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o‘g‘li, TDIU katta o‘qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra’no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

YASHIL
IQTISODIYOT&TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:
Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor Genera's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:
Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po‘latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
G‘afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o‘qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja’sur Artiqboy o‘g‘li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:
Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo‘jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko‘rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: “Ma’rifat-print-media” MChJ
Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O‘zR Tabiat resurslari vazirligi, O‘zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:
““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

MUNDARIJA

EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA'MINLASHGA QARATILGAN HAYOTIY TASHABBUSLAR 12
Muxiddin Kalonov

O'ZBEKISTONDA NAQDSIZ TO'LOVLAR ULUSHINING OSHISHI VA PUL MASSASI NAZORATI SAMARADORLIGIGA TA'SIRI 28
Pardayev G'ayrat Jabbor o'g'li

BUXGALTERIYA HISOBINING PAYDO BO'LISHI VA RIVOJLANISHI HISOB SIYOSATINING SHAKLLANISHIDA ASOS SIFATIDA 34
Abduvaxidov Farxod Tuychiyevich

O'ZBEKISTON AUDITORLIK TASHKILOTLARIDA ICHKI SIFAT NAZORATI STANDARTLARINI RISKKA YO'NALTIRILGAN YONDASHUV ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH 41
Bobonarova Kamola

SANOAT KORXONALARINING INVESTITSION-INNOVATSION FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI 47
Azizova Habiba Arslonovna

TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIGA RAQAMLI DAVLAT XIZMATLARINI KO'RSATISHNING NAZARIY YONDASHUVLARI 56
Yusupova Dilbar Mirabidovna

КАРБОНОВЫЕ КРЕДИТЫ В АГРАРНОМ СЕКТОРЕ КАК ИНСТРУМЕНТ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА 61
Абдуллаева Зайнаб Руслановна

BUXORO ZINDONI VA BOLO HOVUZ ANSAMBLI MISOLIDA TARIXIY OBIDALARNING BARQAROR TURISTIK SIG'IMI TAHLILI 66
Shodiyeva Moxichehra Shokir qizi, Qilichov Muhriddin Husniddin o'g'li

SOLIQ TIZIMIDA SOLIQ RISKINI BAHOLASH USLUBIYOTI 73
Ravshanjon Azimovich

O'ZBEKISTONDA UMUMIY O'RTA TA'LIM TIZIMI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA BUXORO VILOYATI TAHLILI....80
Davidxodjayev Oybek Obidovich

O'ZBEKISTONDA INVESTITSION KREDITLASHLASHNING AMALDAGI HOLATI VA ISTIQBOLLARI....85
Abdurashidova Mohidil Qodir qizi, Karimova A.

IQTISODIYOTNI TRANSFORMATSIYALASH SHAROITIDA DXSH ASOSIDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHNI BAHOLASH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH MUAMMOLARI 91
Toxirov Jaxongir Maxmudjon o'g'li

SURXONDARYO VILOYATIDA UY-JOY QURILISHI VA IPOTEKA KREDITLASHNING O'ZARO BOG'LIQLIGI 96
Turopova Nigora Xolmurod qizi, Safarova Dilrabo Baxriddin qizi

ESG INTEGRATION AND GREEN FINANCIAL ANALYSIS: A NEW METHODOLOGICAL APPROACH TO CORPORATE FINANCIAL SUSTAINABILITY 100
Erkin Temirovich Shodiev

THE CURRENT STATE OF DIGITALIZATION OF TOURISM IN UZBEKISTAN AND PROSPECTS FOR ITS DEVELOPMENT 105
Bekmurodov Bakhtiyor Farkhodovich

TA'LIM MUASSASALARINI MOLIYALASHTIRISHDA OPTIMALLASHTIRISH ZARURATI VA YO'NALISHLARI....113
Umarov Avzaljon Yodgorali o'g'li

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

AHOLI ISTE'MOL MADANIYATI VA MILLIY IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI 118
Rustamov Sheroz Oblokulovich

ISHLAB CHIQARISH OMILLARINING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: KOBB–DOUGLAS MODELI ASOSIDA EKONOMETRIK TAHLIL 123
Maxmudov Sobir Xudoyberdiyevich

BARQAROR SHAHARSOZLIK RIVOJLANISHIGA ERISHISHDA QATTIQ CHIQINDILARNI KOMPLEKS BOSHQARISH 129
Firas Halawani, Feruza Insavalieva

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ РЕАЛИЗАЦИИ НА НАЦИОНАЛЬНОМ УРОВНЕ КЛЮЧЕВЫХ МЕЖДУНАРОДНЫХ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ СОГЛАШЕНИЙ, СВЯЗАННЫХ С ТРАНСГРАНИЧНЫМ ЗАГРЯЗНЕНИЕМ, В УЗБЕКИСТАНЕ И СОСЕДНИХ СТРАНАХ........ 139
Шафикова Луиза, Ойбек Камилов

ЦИФРОВАЯ ЭКОНОМИКА УЗБЕКИСТАНА: ОЦЕНКА ТЕКУЩЕГО УРОВНЯ И ПОТЕНЦИАЛА РОСТА 150
Омонтурдиева Диёра

YER VA SUV RESURSLARINI INTEGRATSIYALASHGAN BOSHQARISHDA DRONLARDAN FOYDALANISH........ 155
Matkarimov Mansur

YASHIL INVESTITSIYALAR BOZORI MEXANIZMINING DASTAKLARI 161
Ziyodullayeva Gulasal Akmal qizi

СТРАТЕГИЯ ПРИВЛЕЧЕНИЯ И УДЕРЖАНИЯ ПЕРСОНАЛА ПОСРЕДСТВОМ HR-БРЕНДИНГА: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И ПРАКТИКА РЕАЛИЗАЦИИ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН 167
Дониерова Фотимабону Алишер кизи

KAMBAG'ALLIKNI MONETAR VA KO'P O'LCHOVLI BAHOLASH METODOLOGIYASI ASOSIDA IQTISODIY O'SISH STRATEGIYALARINI KONSEPTUAL TAKOMILLASHTIRISH 173
Sotiboldiyev Asadbek Hasan o'g'li

QURILISH SANOATIDA RESURS TEJAMKOR ISHLAB CHIQARISH TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI........ 179
Utbasarov Doniyorjon Baxtiyorovich

KICHIK BIZNESDA XIZMATLAR SOHASINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI........ 188
Raximov Zafar Komilovich, Mamatazimov Jaloliddin Sherzod o'g'li

MANAGING DIGITAL TRANSFORMATION IN PRIMARY HEALTHCARE: A SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW 192
Ashurova Sitora Xusnitdin qizi

МЕЖДУНАРОДНЫЕ ПРАВОВЫЕ ПРОБЕЛЫ В УПРАВЛЕНИИ ТРАНСГРАНИЧНЫМ ЗАГРЯЗНЕНИЕМ ВОД В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ 197
Тиллахуджаев Аббосхон, Дилфуза Шакирова, Мухамедалиева Сайёра, Ойбек Камилов

JAHON ME'MORIY MEROSIDAN TURIZMDA FOYDALANISH: DOLZARB MUAMMOLAR, ZAMONAVIY YECHIMLAR VA ISTIQBOLLI TAKLIFLAR........ 208
Qilichov Muhriddin Husniddin o'g'li

IMPROVING SALES PROMOTION STRATEGIES FOR UZBEK EXPORTERS IN DEVELOPING FOREIGN MARKETS........ 217
Aziz Kurbanovich Abdullaev, Rustamova Madina Baxrom qizi

ENVIRONMENTAL DEGRADATION AND CARBON EMISSION: INTERCONNECTED LINKS WITH ECONOMIC GROWTH IN POST-SOVIET........ 222
Rajabova Malika Nuriddin qizi

NATIJAGA YO'NALTIRILGAN BUDJETLASHTIRISHGA OID ILMIY QARASHLAR VA YONDASHUVLAR 230
Qosimova Gulyar Axmatovna

ТРАНСГРАНИЧНЫЕ ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ РЕГИОНАЛЬНОГО ТУРИЗМА НА ПРИМЕРЕ РЕСПУБЛИКИ КАРАКАЛПАКСТАН........236
Наурызбаев Алиакбар Рустамович

ВЗАИМОСВЯЗЬ УРОВНЯ ЖИЗНИ И ИНДЕКСА ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ В УСЛОВИЯХ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ........239
Усманова Зумрад Исламовна

KIMYO SANOAT KORXONALARINING INNOVATSION FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISHNI YANADA TAKOMILLASHTIRISH CHORALARI........242
Muxammadiyeva Munira Zaynabutdinovna

QISHLOQ UY-JOY QURILISHIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MEXANIZMLARINING AHAMIYATI........248
Xannarov Komiljon Karimovich

TIBBIYOT MUASSASALARI FAOLIYATINI MUVOFIQLASHTIRISH VA VAZIFALAR TAQSIMOTI TAMOYILLARI........253
Saidov Suhrob Shodmonovich

HUDUDIY IQTISODIY INTEGRATSIYA RIVOJLANISHINING XORIJIY TAJRIBASI VA MARKAZIY OSIYO MAMLAKATLARI UCHUN AHAMIYATI........257
Akbarova Kamola Akmaljonovna

MOLIYAVIY TAHLIL AXBOROT BAZASINING KORXONA RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIRI........263
Karimov Eminjon Gapardjonovich

XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA INVESTITSIYALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ZAMONAVIY MEXANIZMLARI........270
Shermatov Axror Abdixakimovich

QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA ENERGIYA SAQLASH TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI........275
Ergash Bobobekov

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIJORAT BANKLARIDA ISLOM MOLIYASINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI........281
Yo'ldoshev Jamshid Nu'monovich

XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARINI SAMARALI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH........285
Qurbonova Rahima Jamshedovna

YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA YANGI ISH O'RINLARINI SHAKLLANTIRISH ISTIQBOLLARI........290
Ibroximova Nafosat Abdusattor qizi

YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA QAYTA ISHLASHNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR........297
Raximov Zikrullo Soyibjon o'g'li

RAQAMLI MUHITDA REKREATSION XIZMATLAR MARKETINGINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI........302
Usmanova Zumrad Islamovna

WAYS TO IMPROVE THE QUALITY OF EDUCATIONAL SERVICES IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS........306
Iskhakova Sarvar Ayubovna, Amriyeva Shahzoda Shukhratovna

BARQAROR TURIZMGA ERISHISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI........312
Baxtiyorov Javlon Fazliddin o'g'li

MEVA MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLASH KORXONALARIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHNING ZAMONAVIY TIZIMI........316
Yusufova Laylo G'ayrat qizi

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

AHOLISI ZICH JOYLASHGAN HUDUDLARDA QISHLOQ JOYLARINING BARQAROR RIVOJLANISHI: NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLAR....325
Yusufjonov Jahongir Ilxomjon o'g'li

СТРАТЕГИЧЕСКОЕ МЫШЛЕНИЕ В ФИЛОСОФИИ СТОИЦИЗМА И СОВРЕМЕННОЙ ТЕОРИИ СТРАТЕГИИ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ВЗГЛЯДОВ МАРКА АВРЕЛИЯ И КОНЦЕПЦИИ СТРАТЕГИРОВАНИЯ ВЛАДИМИРА Л. КВИНТА....329
Норкулов Суннатбек Алишерович

O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM MUASSASALARINI MOLIYALASHTIRISHNI TAKOMILLASHTIRISH....335
Kurbanov Baxodir Negmatullayevich

MAMLAKATIMIZDA INVESTITSIYALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA QULAY BIZNES MUHITINING TA'SIRI....341
Vahidova Gulhayyo Arzi qizi

O'ZBEKISTONDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNI BANK KREDITLARI BILAN TA'MINLASHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI....347
Raxmanova Ilmira Rustamovna

SAVDO KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA MA'LUMOTLAR TAHLILI VA MAQSADLI MARKETINGDAN FOYDALANISH YO'NALISHLARI....354
Toxirov Javlon Raximovich

MAXSUS IQTISODIY ZONALARNI TARKIBIY QISMLARI BO'YICHA BAHOLASHNING MUHIM OMILLARI....361
Arslonov U. U.

RESURSLAR TA'MINOTI TIZIMINING TASHKILIY-IQTISODIY XUSUSIYATLARI....367
Arziqulova Oybarchin Eshquvat qizi

JAHON SAVDO TASHKILOTI TAMOYILLARI ASOSIDA SOLIQ SIYOSATINI MUVOFIQLASHTIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI....373
Saitqulov Suxrob Shavkatovich

TIJORAT BANKLARIDA MIJOZLARNING KREDIT QOBILIYATINI BAHOLASH UCHUN SKORING MODELIDA SUN'IY INTELLEKTNI JORIY ETISHNING AHAMIYATI....380
Komiljon Karimov

OLIY TA'LIM VA AMALIYOT TIZIMLARI INTEGRATSIYASI ASOSIDA KADRLAR TAYYORLASH MENEJMENTINI TAKOMILLASHTIRISHNING INNOVATSION MEXANIZMLARI....386
Karimova Xurshida Raximovna

QO'RIQLASH DEPARTAMENTIDA SOLIQ YUKLAMASINING MOLIYAVIY BARQARORLIKKA TA'SIRI VA UNI ICHKI MOLIYAVIY NAZORAT HAMDA AUDIT NUQTAYI NAZARDAN TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI....390
Salimbayev Mirsohibjon Mirsodiq o'g'li

ПОВЫШЕНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ АГРОПРОМЫШЛЕННОГО КОМПЛЕКСА И ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПРОДОВОЛЬСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН....396
Ли Марина Рудольфовна

O'ZBEKISTONDA YER RESURSLARINING AGRAR IQTISODIYOTGA TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH....402
Xoshimova Sevara Baxromovna

FARMATSEVTIKA IMPORT KOMPANIYALARIDA REKLAMA SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH: "SHINING IMPEX" AJ MISOLIDA EMPIRIK TADQIQOT....410
Alimxodjayeva Nargiza Elshodovna, Nurullayev Ilyosbek Xojiabdulla o'g'li

HUDUDIY IQTISODIY O'SISHNI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH....417
Turayev Baxtiyor Ergashevich

QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA SANOATINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI VA SAMARADORLIKNI OSHIRISH YO'NALISHLARI....421
Qalandarova Gulshoda Nazirjon qizi

QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARIDA DAVLAT SUBSIDIYALARINING MOLIYAVIY NATIJALARGA TA'SIR KANALLARI VA ULARNI HISOBDA AKS ETTIRISH MASALALARI 427
Davronbek Matyakubovich Matkarimov, Qadamov Mirzobek Ulug'bek o'g'li

O'ZGARUVCHILAR O'RTASIDAGI MUNOSABATLARNI REGRESSIYA MODELLARI ORQALI AMALIY TAHLILI 432
Sakiyeva Ozoda Batirovna, Xushvaqtova Dilfuza Ramazon qizi

INSON KAPITALIGA YO'NALTIRILGAN INVESTITSIYALARNI MOLIYALASHTIRISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH 437
Zayniddinov Aloviddin Zayniddin o'g'li

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KRIPTO-AKTIVLAR AYLANMASINI RIVOJLANTIRISH HAMDA BOZOR MUNOSABATLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI 444
Khakimov Bekzod Ilhomjonovich

O'ZBEKISTONDA MADANIYAT VA SAN'AT TA'LIMI MUASSASALARINI DAVLAT TOMONIDAN MOLIYALASHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI 453
Atabayeva Yulduz Baxtiyar qizi

ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ КАК ФАКТОР ПЕРЕХОДА К ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКЕ В УЗБЕКИСТАНЕ 457
Ким Елена Радионовна

O'ZBEKISTONDA YASHIL LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISHNI BOSHQARUV SAMARADORLIGI: HOLAT, MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR 464
Abdurasulova Zarina Sayfiddin qizi

STRATEGIC MARKETING CAPABILITIES AND ENTERPRISE COMPETITIVENESS IN DIGITAL PLATFORM ECOSYSTEMS: A CONCEPTUAL SMPC MODEL FOR EMERGING MARKETS 471
Bakhtiyor Ruziev Eshmuminovich

ВЗАИМОСВЯЗЬ УРОВНЯ ЖИЗНИ И ИНДЕКСА ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ В УСЛОВИЯХ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ 477
Усманова Зумрад Исламовна

UGLEROD CHIQINDILARINI KAMAYTIRISHDA YASHIL INVESTITSIYALAR AHAMIYATINING NAZARIY ASOSLARI 480
Jumaniyozov Feruzbek Dilshod o'g'li, Niyozmetov Doniyor Rejabbayevich, Majidov Jamoladdin Komoliddinovich

MEHMONXONA XO'JALIGI SUBEKTLARIDA INSON RESURSLARINI BOSHQARISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI 485
Gulomqodirova Ma'muraxon Saydumarxon qizi

QISHLOQ MANZILGOHLARINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING MOHIYATI VA NAZARIY JIHATLARI 492
Xusanova Sevara Shavkat qizi

QURILISH KORXONALARIDA INNOVATSION-INVESTITSION BOSHQARUV METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH 499
Raxmatillo Mirolimovich Egamov

MOLIYAVIY HISOBOTNING KOMPILYATSIYASI BO'YICHA TOPSHIRIQLARNI BAJARISH TARTIBI 503
A.Z.Avlokulov

ERKIN IQTISODIY ZONALARNING MOHIYATI, TASNIFLASH MEZONLARI VA SHAKLLARI 507
Ibragimov Aziz Turayevich

IJTIMOIY OMILLAR ASOSIDA BIZNES SUBYEKTLARI FAOLIYATINI TASHKIL ETISHNING AFZALLIKLARI 514
Isroilov Xurshidbek Rustambek o'g'li

AVTOTRANSPORT XIZMATLARINI KO'RSATUVCHI KORXONALAR FAOLIYATI HAMDA ULARDA SAMARADORLIKNI BAHOLASHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI 521
Raximov Azamat Hamroqulovich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

KO‘P QAVATLI UY-JOY OBYEKTLARI LOYIHASINI AMALGA OSHIRISHDA RAQAMLI PLATFORMALARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI 525
Xikmatov Xakimxon Xamzaevich, Xalilov Nimatillo, Fattoyev Orzujon Xudoyqul o‘g‘li

TIJORAT BANKLARINING TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI MOLIYAVIY QO‘LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO‘NALISHLARI 530
Djumaniyazova Shaxnoza G‘afurdjanovna

MINTAQA SHAHARLARIDA SANOAT ISHLAB CHIQARISH DARAJASI TAHLILI 535
Ne’matov Ne’matulla Erkinboyevich

MINTAQA SHAHARLARIDA SANOAT ISHLAB CHIQARISH DARAJASI TAHLILI

Ne'matov Ne'matulla Erkinboyevich
Texnologiya, menejment va kommunikatsiya instituti
Iqtisodiyot, moliya va buxgalteriya hisobi kafedrasi katta o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada mintaqa shaharlarida sanoat ishlab chiqarish darajasi statistik va tahliliy jihatdan o'rganilgan. Tadqiqotda sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi, 2015–2024-yillardagi o'sish sur'atlari, shaharlarning sanoat ixtisoslashuvi, infratuzilmaviy va investitsion salohiyati tahlil qilingan. Natijalar Samarqand, Andijon va Namangan yirik sanoat markazlari sifatida shakllanganini, Jizzax esa yuqori o'sish sur'atlari bilan ajralib turishini ko'rsatadi. Maqolada sanoat siyosatini shaharlarning iqtisodiy profili, resurs bazasi, mehnat salohiyati va logistika imkoniyatlariga mos ravishda differensiallashtirish zarurligi asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: sanoat ishlab chiqarishi, mintaqa shaharlari, hududiy rivojlanish, sanoat salohiyati, investitsiya, infratuzilma, sanoat klasteri, qo'shilgan qiymat, modernizatsiya, raqamlashtirish, sanoat siyosati, iqtisodiy ixtisoslashuv.

Abstract. This article provides a statistical and analytical assessment of the level of industrial production in regional cities. The study examines the volume of industrial output, growth dynamics for 2015–2024, industrial specialization, infrastructure capacity, and investment potential of selected cities. The findings show that Samarkand, Andijan, and Namangan have emerged as major industrial centers, while Jizzakh demonstrates high industrial growth rates. The article substantiates the need to differentiate industrial policy according to the economic profile, resource base, labor potential, logistics capacity, and value-added opportunities of each city.

Key words: industrial production, regional cities, regional development, industrial potential, investment, infrastructure, industrial cluster, value added, modernization, digitalization, industrial policy, economic specialization.

Аннотация. В статье проведен статистический и аналитический анализ уровня промышленного производства в городах региона. Рассмотрены объем промышленной продукции, темпы роста за 2015–2024 годы, промышленная специализация городов, их инфраструктурный и инвестиционный потенциал. Результаты показывают, что Самарканд, Андижан и Наманган сформировались как крупные промышленные центры, тогда как Джизак выделяется высокими темпами роста промышленного производства. В статье обоснована необходимость дифференциации промышленной политики с учетом экономического профиля городов, ресурсной базы, трудового потенциала, логистических возможностей и перспектив формирования цепочек добавленной стоимости.

Ключевые слова: промышленное производство, города региона, региональное развитие, промышленный потенциал, инвестиции, инфраструктура, промышленный кластер, добавленная стоимость, модернизация, цифровизация, промышленная политика, экономическая специализация.

KIRISH

Mintaqa shaharlarida sanoat ishlab chiqarish darajasini tahlil qilish hududiy iqtisodiy siyosatning muhim ilmiy-amaliy yo'nalishlaridan biridir. Chunki sanoat ishlab chiqarishi shaharlarning iqtisodiy ixtisoslashuvi, bandlik darajasi, eksport salohiyati, mahalliy budjet daromadlari, infratuzilma yuklamasi va investitsion jozibadorligini belgilovchi asosiy omillardan hisoblanadi. O'zbekiston sharoitida viloyat markazlari va sanoatlashayotgan shaharlar o'rtasidagi tafovutlar hududiy rivojlanishning muvozanatli modelini ishlab chiqishni talab etadi. Sanoatning shaharlar kesimida notekis joylashuvi, bir tomondan, aglomeratsion samaradorlikni kuchaytirsa, ikkinchi tomondan, ayrim shaharlarning iqtisodiy faolligini yanada oshirish zaruratini yuzaga keltiradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ilmiy adabiyotlarda sanoat ishlab chiqarishining hududiy rivojlanishi investitsiya, innovatsiya, infratuzilma, klasterlashuv, raqobatbardoshlik va aglomeratsion samaradorlik omillari orqali izohlanadi. Nikolayev va Maxotayeva mintaqa sanoat kompleksini rivojlantirish strategiyalarini tahlil qilib, "investitsion, investitsion-innovatsion va sektoral strategiyalar eng keng tarqalgan boʻlib, ularning tashqi sharoitlarga moslashuv darajasi turlicha namoyon boʻladi" degan xulosaga keladi [5]. Mualliflar eng barqaror model sifatida investitsion-innovatsion strategiyani ajratadi. Bu esa sanoatlashayotgan shaharlar uchun faqat ishlab chiqarish hajmini oshirish bilan cheklanmasdan, texnologik yangilanish va innovatsion infratuzilmani ham rivojlantirish zarurligini anglatadi.

Naumov, Dubrovskaya va Kozonogova sanoat ishlab chiqarishining raqamli transformatsiyasini hududiy raqobatbardoshlik omili sifatida baholab, "raqamli transformatsiya sanoat korxonalari uchun hududiy raqobatbardoshlikning muhim omiliga aylanmoqda" deb taʼkidlaydi [6]. Ularning tadqiqotida RFID texnologiyalaridan foydalanish koʻrsatkichlari asosida sanoatning raqamlashtirilish darajasi mintaqalar boʻyicha notekis ekanligi aniqlangan. Bu xulosa Oʻzbekiston shaharlari uchun ham muhim ahamiyatga ega. Chunki sanoat ishlab chiqarish darajasini baholashda faqat mahsulot hajmi emas, balki raqamli texnologiyalar, kadrlar sifati va ishlab chiqarish jarayonlarining modernizatsiyasi ham hisobga olinishi kerak.

Turok shahar va mintaqalar raqobatbardoshligini izohlab, "raqobatbardoshlik taʼrifi hudud korxonalarining tashqi bozorlardagi nisbiy oʻrni, mahalliy resurslar unumdorligi va ulardan foydalanish darajasini qamrab olishi kerak" degan yondashuvni ilgari suradi [7]. Bu qarash sanoat shaharlarini tahlil qilishda mahsulot hajmi, eksport imkoniyatlari, mehnat unumdorligi va resurslardan foydalanish samaradorligini birgalikda baholash zarurligini koʻrsatadi.

Abdullayev, Tadjiyev va Saparova Oʻzbekiston hududlarida sanoat ishlab chiqarishi omillarini tahlil qilib, "sanoat ishlab chiqarishining rivojlanishi, avvalo, ish oʻrinlari va qoʻshilgan qiymat yaratadi hamda aholining tovarlarga boʻlgan ehtiyojini qondiradi" degan xulosani ilgari suradi [9]. Mualliflar sanoat rivojlanishini baholashda asosiy fondlar, investitsiyalar, infratuzilma, innovatsiyalar, xomashyo resurslari va mehnat omillarini alohida ajratib koʻrsatadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda shaharlar kesimida sanoat ishlab chiqarish darajasini baholash uchun qiyosiy tahlil, statistik guruhlash, dinamik tahlil va institutsional yondashuvdan foydalanildi. Asosiy koʻrsatkichlar sifatida sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi, 2015–2024-yillardagi oʻsish surʼati, shaharlarning sanoat ixtisoslashuvi, investitsion va infratuzilmaviy salohiyati olindi.

Tahlilda SIAT va Stat.uz maʼlumotlari, hududiy rivojlanish boʻyicha tahliliy hisobotlar hamda ilmiy maqolalardagi nazariy qarashlar umumlashtirildi. Shaharlar sanoat hajmi, oʻsish surʼati va iqtisodiy profiliga koʻra yuqori, tez oʻsuvchi, barqaror va shakllanayotgan sanoat markazlari sifatida guruhlandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Shaharlar kesimida sanoat ishlab chiqarishi tahlili shuni koʻrsatadiki, Oʻzbekistonda sanoat rivojlanishi barcha hududlarda bir xil emas. Ayrim shaharlar tarixan shakllangan sanoat bazasi, transport-logistika imkoniyatlari, xomashyo resurslari va mehnat bozori hisobiga yuqori sanoat hajmini saqlab qolmoqda. Boshqa shaharlar esa soʻnggi yillarda kichik sanoat zonalari, investitsiya loyihalari, qayta ishlash tarmoqlari va hududiy sanoat kooperatsiyasi hisobiga tez oʻsish trayektoriyasiga kirgan.

2015–2024-yillar boʻyicha tanlangan shaharlar dinamikasi, ayniqsa, Samarqand, Jizzax, Andijon va Namangan shaharlarida sezilarli oʻsishni koʻrsatadi. Masalan, Samarqand shahrida sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi 2015-yildagi 1 396,4 mlrd soʻmdan 2024-yilda 10 814,4 mlrd soʻmga yetib, 7,7 baravar oshgan. Jizzax shahrida ushbu koʻrsatkich 663,4 mlrd soʻmdan 5 674,9 mlrd soʻmga yetib, 8,6 baravar oʻsishni tashkil etgan. Andijon va Namangan shaharlarida sanoat hajmi mos ravishda 5,1 baravardan oshgan. Bu esa Fargʻona vodiysida sanoatlashuv, mehnat resurslari va isteʼmol bozori salohiyatining yuqori ekanini koʻrsatadi.

Sanoat ishlab chiqarishi boʻyicha shaharlarni uch guruhga ajratish mumkin. Birinchi guruhga 2024-yilda 10 trln soʻmdan ortiq sanoat hajmiga ega Andijon, Namangan va Samarqand kabi yirik sanoat markazlari kiradi. Ikkinchi guruhga Jizzax va Nukus singari tez oʻsayotgan, ammo sanoat hajmi boʻyicha hali yetakchi markazlardan past boʻlgan shaharlar kiradi. Uchinchi guruhga Qarshi kabi barqaror, ammo nisbatan sust oʻsish trayektoriyasidagi shaharlar kiradi. Bunda oʻsishning sifati ham muhim: yuqori oʻsish faqat miqdoriy kengayish emas, balki qoʻshilgan qiymat, texnologik yangilanish, eksportbop mahsulotlar va sanoat kooperatsiyasi bilan mustahkamlanishi kerak (1-jadval).

1-jadval. Tanlangan shaharlar bo'yicha sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi dinamikasi[1]

Shahar	2015-yil, mlrd so'm	2020-yil, mlrd so'm	2024-yil, mlrd so'm	2015–2024-yillardagi o'sish
Nukus	1 694,6	3 311,9	8 079,3	4,8 baravar
Andijon	2 100,6	5 953,0	10 667,7	5,1 baravar
Namangan	2 017,5	5 340,7	10 341,2	5,1 baravar
Samarqand	1 396,4	5 980,4	10 814,4	7,7 baravar
Jizzax	663,4	2 233,7	5 674,9	8,6 baravar
Qarshi	1 560,9	2 948,5	4 851,3	3,1 baravar

Jadval ma'lumotlari shuni ko'rsatadiki, sanoat ishlab chiqarishining eng yuqori hajmi Samarqand, Andijon va Namangan shaharlarida shakllangan. Jizzax esa eng yuqori o'sish sur'atiga ega bo'lib, past bazadan tez sanoatlashish modelini namoyon qilmoqda. Qarshi shahrida sanoat hajmi oshgan bo'lsa-da, o'sish sur'ati nisbatan pastroq. Nukusda esa o'sish barqaror bo'lib, hududiy sanoat siyosatini tabiiy resurslar, ekologik omillar va transport infratuzilmasi bilan uyg'un holda olib borish zarurligini ko'rsatadi.

Mintaqa shaharlarida sanoat ishlab chiqarish darajasi tahlili sanoat siyosatini umumiy hududiy yondashuv asosida emas, balki shaharlarning iqtisodiy profili va funksional ixtisoslashuviga qarab ishlab chiqish zarurligini ko'rsatadi. Yuqori sanoat hajmiga ega shaharlar uchun asosiy vazifa mavjud ishlab chiqarish bazasini modernizatsiya qilish, eksportbop mahsulotlar ulushini oshirish, sanoat klasterlari va qo'shilgan qiymat zanjirlarini kengaytirishdan iborat. Tez o'sayotgan shaharlar uchun esa infratuzilma imkoniyatlarini kengaytirish, energiya ta'minoti, kadrlar sifati va logistika samaradorligini oshirish muhim ahamiyatga ega. Barqaror, ammo sust o'sayotgan shaharlar uchun sanoat siyosatini yangi tarmoqlarni shakllantirish, xususiy investitsiyalarni jalb qilish va kichik sanoat zonalarini rivojlantirishga yo'naltirish maqsadga muvofiq.

Ilmiy manbalarda sanoat rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar texnik-iqtisodiy, moliyaviy, bandlik, infratuzilmaviy, investitsion va innovatsion guruhlarga ajratiladi. Bu guruhlar shahar sanoat salohiyatini baholashda kompleks yondashuv zarurligini ko'rsatadi. Abdullayev va hammualliflar hudud sanoatini rivojlantirishda ishlab chiqarish, ijtimoiy va bozor infratuzilmasini rivojlantirish, tuman va shaharlar xususiyatidan kelib chiqib ustuvor sanoat yo'nalishlarini aniqlash, xomashyo va mehnat resurslaridan oqilona foydalanish zarurligini qayd etadi. Shuning uchun sanoat ishlab chiqarish darajasini baholashda miqdoriy ko'rsatkichlar bilan bir qatorda sifat ko'rsatkichlari — fondlarning yangilanishi, innovatsion mahsulot ulushi, mahalliylashtirish darajasi, eksportga yo'naltirilganlik va raqamlashtirish ko'rsatkichlari ham alohida ahamiyatga ega (2-jadval).

2-jadval. Shaharlar sanoat ishlab chiqarish darajasini oshirish bo'yicha tahliliy yondashuv[2]

Shaharlar guruhi	Asosiy xususiyat	Muammo	Tavsiya etiladigan sanoat siyosati
Yirik sanoat markazlari	Sanoat hajmi yuqori, ishlab chiqarish bazasi shakllangan	Modernizatsiya va ekologik yuklama	Texnologik yangilanish, eksport klasterlari, energiya samaradorligi
Tez o'sayotgan shaharlar	Past bazadan yuqori o'sish sur'ati	Infratuzilma va kadrlar yetishmovchiligi	Sanoat zonalari, kasbiy ta'lim, logistika va energiya investitsiyalari
Barqaror o'suvchi shaharlar	Sanoat hajmi o'rtacha, o'sish izchil	Diversifikatsiya pastligi	Yangi tarmoqlar, mahalliy kooperatsiya, kichik biznes sanoati
Resursga tayanuvchi shaharlar	Xomashyo va tabiiy resurslarga bog'liqlik	Qo'shilgan qiymat pastligi	Chuqur qayta ishlash, klasterlashuv, ekologik texnologiyalar
Shakllanayotgan sanoat markazlari	Sanoat salohiyati mavjud, lekin to'liq ishga tushmagan	Investitsiya va bozor cheklovlari	Manzilli imtiyozlar, davlat-xususiy sheriklik, infratuzilma grantlari

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mintaqa shaharlarida sanoat ishlab chiqarish darajasini tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonda sanoat rivojlanishi shaharlar kesimida sezilarli darajada farqlanadi. Samarqand, Andijon va Namangan yirik sanoat markazlari sifatida ajralib tursa, Jizzax tez o'sayotgan sanoat shahri sifatida namoyon bo'lmoqda. Qarshi va Nukusda esa sanoat rivojlanishi barqaror bo'lib, mavjud salohiyatni yanada to'liq ishga solish uchun infratuzilma, investitsiya va tarmoq ixtisoslashuvini kuchaytirish talab etiladi.

1 Muallif ishlanmasi
2 Muallif ishlanmasi

Umuman olganda, sanoat siyosati shaharlarning iqtisodiy profili, resurs bazasi, mehnat salohiyati va logistika imkoniyatlariga mos ravishda differensiallashtirilishi zarur. Sanoat ishlab chiqarishining sifat jihatdan o‘sishi esa modernizatsiya, innovatsiya, raqamlashtirish va qo‘shilgan qiymat zanjirlarini kengaytirish bilan bevosita bog‘liq.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. O‘zbekiston Respublikasining 17.02.2020-yildagi “Maxsus iqtisodiy zonalar to‘g‘risida”gi O‘RQ-604-sonli Qonuni https://lex.uz/ru/docs/-4737511
2. O‘zbekiston uchun hududiy rivojlanishda fiskal mexanizmlar bo‘yicha tahliliy hisobot. – Toshkent, 2026. – 14 b.
3. Nikolayev M. A., Maxotayeva M. Yu. Analiz strategiy razvitiya promishlennogo kompleksa regiona // Nauchno-texnicheskiye vedomosti SPbGPU. Ekonomicheskiye nauki. – 2016. – № 4(246). – B. 29–41. – DOI: 10.5862/JE.246.3.
4. Naumov I. V., Dubrovskaya Yu. V., Kozonogova E. V. Tsifrovizatsiya promishlennogo proizvodstva v regionax Rossii: prostranstvenniye vzaimosvyazi // Ekonomika regiona. – 2020. – T. 16, № 3. – B. 896–910. – DOI: 10.17059/ekon.reg.2020-3-17.
5. Turok I. Cities, Regions and Competitiveness // Regional Studies. – 2004. – Vol. 38, № 9. – P. 1069–1083. – DOI: 10.1080/0034340042000292647.
6. Kawashima T. Urban Agglomeration Economies in Manufacturing Industries // Papers of the Regional Science Association. – 1975. – Vol. 34. – P. 157–175.
7. Abdullayev I., Tadjiev T., Saparova M. Evaluation Factors of Industrial Production in the Region // E3S Web of Conferences. – 2023. – Vol. 449. – Article 01002. – DOI: 10.1051/e3sconf/202344901002.

YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o‘g‘li

2026. № 5 (3)

© Materiallar ko‘chirib bosilganda ““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma’sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com
Bot: @iqtisodiyot_77
Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo‘lishingiz mumkin. Obuna bo‘lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to‘lov haqidagi ma’lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo‘natishingizni so‘raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo‘natamiz.

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz